

Nada Salobir
Univerza za
tretje življensko
obdobje, Velenje

ZA AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO JE POTREBNA VZGOJA

*Kjer se stroka in politika
srečata z roko v roki*

»Na kolokviju ne iščemo ene resnice ali pravih odgovorov, je misel, ki nam omogoča predstaviti različne poglede, da bi bogatili drug drugega in se razvijali.« Razvijamo se z nenehnim izobraževanjem in vzgajanjem. Če govorimo o aktivnem državljanstvu, je večji poudarek na vzgoji kot na izobraževanju. Vzgoja za aktivno državljanstvo naj bi se začela že v vrtcu, osnovni šoli, za katero lahko rečemo, da čedalje bolj izobražuje kot vzgaja. Konkreten in preverjen podatek pove, da v 1. in 2. razredu osnovne šole ni bila izrečena niti ena beseda o našem državnem prazniku, »češ otroci bodo že vedeli, da je praznik, ker bodo doma«. V srednji šoli

Ozaveščen državljan je namreč bolj ustvarjalen, se zaveda svojih pravic – dolžnosti, do različnih političnih dogodkov ni v stresni situaciji, ampak se odziva pozitivno in aktivno, zato je bolj zdrav. Če so državljanji zadovoljni in zdravi, so bolj delavni in na delovnem mestu produktivnejši – do dela so pozitivno naravnani in tudi do svoje ožje in širše okolice, do države. Volilna pravica in sodelovanje v lokalni skupnosti jim omogoča aktivnejše poseganje v politični prostor, ki je tako reguliran z močjo javnega mnenja. Tako se oblikuje zdrava politična klima in cilj države kot institucije je blaginja njenih državljanov.

prevladuje mnenje: kar imate vi starejši med sabo, nas ne zanima in tudi politika ne. Stanje politične kulture v tem trenutku narekuje nujnost vzgoje za aktivno državljanstvo.

KAJ PA SPLOH JE AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO?

To, kaj je aktivno državljanstvo, različni avtorji različno definirajo, vsak po svoje, zanimivo in iz lastnega zornega kota. Če življenje in dogajanje v družbi in s tem v državi globlje doživljamo, ugotovimo, da je gibalo in počelo vsega politika. Poleg trditve, da je politika udeležena le v 10 odstotkih vsega družbenega dogajanja, je to podatek, ki je vsakemu očiten in jasen. Če dogajanje v družbi temeljito analiziramo, ugotovimo, da je politika tista, ki je odločilna, pri tem pa upošteva stroko ali ne. Kadar stroka in politika sodelujeta enakovredno oziroma ima stroka prvo besedo pri strokovnih odločitvah, govorimo, da je demokracija na obzoru. Če nadaljujemo s pojmom demokracije, se srečamo z osebno svobodo in med drugim s spoštovanjem različnosti. Pretirani liberalizem najbolj spodkopava demokracijo, spreminja jo namreč v anarhijo. V urejeni družbi si namreč nekateri ne morejo dovoliti vsega, drugi manj, nekateri pa nič. Kaj je osebna svoboda? Najbolj spoštovana vrednota, vendar ima tudi meje, »ker moja svoboda sega le do praga tvoje svobode in spoštujva različnost drug drugega in ne zahtevajva spoštovanja le za svojo različnost, medtem ko mi tvoje različnosti ni mar«.

Za razumevanje različnosti so potrebni zna-

nje, vzgoja, demokracija, demokratični odnosi do državljanov in politika. Vsak pozitivni premik je vedno le posledica znanja in vzgoje.

Če se torej vprašamo, ali je aktivno državljanstvo nujnost ali utopija, bi lahko rekli, da – če upoštevamo razmere, iz katerih bosta izobraževanje in vzgoja izhajala – je to skorajda utopija. Če se vprašamo, zakaj je potrebno izobraževanje, katere pozitivne družbene premike prinaša, bomo dejali, da je to nujnost. Naj sklenemo: če smo pozitivno naravnani, je izobraževanje za aktivno državljanstvo nujnost, sicer bi dejali, da je

utopija. Prav tako je utopija tudi naše andragoško izobraževanje, če aktivnosti potekajo kot v termitnjaku sredi puščave. Z izobraževanjem in s tem z novim znanjem ter spoznanji se moramo organsko vraščati v svoje okolje, kot živo drevo, bogato s koreninami, ki povezujejo, in krošnjo raznolikih aktivnosti, ki prinašajo kakovost življenja v sožitju med generacijami in različnostmi v generaciji sami.

*Poznavanje
družbenih razmer
je znanje, spoštovanje
sodržavljanov je
vzgoja.*